

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 147/21
Λουξεμβούργο, 2 Σεπτεμβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-930/19
État belge (Δικαίωμα διαμονής σε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας)

Κατά το Δικαστήριο, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του συζύγου του που είναι πολίτης της Ένωσης δεν βρίσκεται σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη του υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του συζύγου του που είναι υπήκοος τρίτης χώρας

Επομένως, τυχόν διαφορετική μεταχείριση απορρέουσα από τις δύο αυτές καταστάσεις δεν θίγει την ισότητα έναντι του νόμου η οποία κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2012 ο Χ, Αλγερινός υπήκοος, επανενώθηκε με τη Γαλλίδα σύζυγό του στο Βέλγιο, όπου του χορηγήθηκε δελτίο διαμονής μέλους της οικογένειας πολίτη της Ένωσης.

Το 2015 αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη συζυγική στέγη, διότι ήταν θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους της συζύγου του. Μερικούς μήνες αργότερα, η σύζυγός του εγκατέλειψε το Βέλγιο για να εγκατασταθεί στη Γαλλία. Σχεδόν τρία έτη μετά την αναχώρηση αυτή, ο Χ υπέβαλε αίτηση διαζυγίου. Το διαζύγιο εκδόθηκε στις 24 Ιουλίου 2018.

Εν τω μεταξύ, το État belge (Βελγικό Δημόσιο) έθεσε τέλος στο δικαίωμα διαμονής του Χ, με την αιτιολογία ότι ο τελευταίος δεν είχε αποδείξει ότι διαθέτει επαρκείς πόρους για να καλύψει τις ανάγκες του. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη βελγική διάταξη με την οποία μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 13, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38¹, σε περίπτωση διαζυγίου ή λήξης της συνοίκησης των συζύγων, η διατήρηση του δικαιώματος διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του συζύγου του που είναι πολίτης της Ένωσης εξαρτάται από ορισμένες προϋποθέσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η προϋπόθεση να διαθέτει ο ενδιαφερόμενος επαρκείς πόρους.

Ο Χ άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Conseil du contentieux des étrangers (Συμβουλίου επίλυσης ένδικων διαφορών αλλοδαπών, Βέλγιο), για τον λόγο ότι υφίσταται αδικαιολόγητη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ του συζύγου ενός πολίτη της Ένωσης και του συζύγου ενός υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στο Βέλγιο. Συγκεκριμένα, κατά τη βελγική διάταξη με την οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 15, παράγραφος 3, της οδηγίας 2003/86², σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού, η διατήρηση του δικαιώματος διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος άσκησε το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης με άλλον υπήκοο τρίτης χώρας και ο οποίος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του τελευταίου εξαρτάται μόνον από την απόδειξη της τέλεσης των πράξεων αυτών.

Το Conseil du contentieux des étrangers (Συμβούλιο επίλυσης ένδικων διαφορών αλλοδαπών) εκτιμά ότι, όσον αφορά τις προϋποθέσεις διατήρησης, σε περίπτωση διαζυγίου, του δικαιώματος διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών που υπήρξαν θύματα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35).

² Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ 2003, L 251, σ. 12).

μέρους του συζύγου τους, το καθεστώς που θεσπίζεται με την οδηγία 2004/38 είναι λιγότερο ευνοϊκό από εκείνο που θεσπίζεται με την οδηγία 2003/86. Ως εκ τούτου, ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του κύρους του άρθρου 13, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, ιδίως υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης που προβλέπεται στο άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

Με την απόφασή του, η οποία εκδόθηκε από το τμήμα μείζονος συνθέσεως, το Δικαστήριο, πρώτον, περιορίζει την εμβέλεια της νομολογίας του σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, ειδικότερα δε την εμβέλεια της απόφασης NA³. Δεύτερον, δεν διαπιστώνει κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του άρθρου 13, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής υπό το πρίσμα του άρθρου 20 του Χάρτη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Πριν προβεί στην εξέταση του κύρους, το Δικαστήριο αποσαφηνίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, δυνάμει του οποίου το δικαίωμα διαμονής διατηρείται σε περίπτωση διαζυγίου εάν τούτο υπαγορεύεται από ιδιαιτέρως δυσχερείς καταστάσεις, όπως σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια του γάμου. Τίθεται ιδίως το ζήτημα αν η διάταξη αυτή εφαρμόζεται όταν, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, η δικαστική διαδικασία έκδοσης διαζυγίου κινήθηκε μετά την αναχώρηση του συζύγου, πολίτη της Ένωσης, από το οικείο κράτος μέλος υποδοχής.

Αντιθέτως προς ό,τι έκρινε στην απόφαση NA, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, για τη διατήρηση του δικαιώματος διαμονής βάσει της ως άνω διάταξης, η δικαστική διαδικασία έκδοσης διαζυγίου μπορεί να κινηθεί μετά την εν λόγω αναχώρηση. Ωστόσο, προς κατοχύρωση της ασφάλειας δικαίου, υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος υπήρξε θύμα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του συζύγου του που είναι πολίτης της Ένωσης **μπορεί**, εάν η δικαστική διαδικασία έκδοσης διαζυγίου δεν κινήθηκε πριν από την αναχώρηση του τελευταίου από το κράτος μέλος υποδοχής, **να επικαλεστεί τη διατήρηση του δικαιώματος διαμονής του μόνον εφόσον η διαδικασία αυτή κινήθηκε εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την αναχώρηση**. Συγκεκριμένα, πρέπει να δοθεί στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας επαρκής χρόνος για να επιλέξει μεταξύ των δύο εναλλακτικών λύσεων που του παρέχει η οδηγία 2004/38 προκειμένου να διατηρήσει το δικαίωμα διαμονής, λύσεων οι οποίες συνίστανται **είτε στην κίνηση δικαστικής διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου με σκοπό την απόκτηση προσωπικού δικαιώματος διαμονής** βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', **είτε στην εγκατάστασή του στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο πολίτης της Ένωσης με σκοπό τη διατήρηση του παράγωγου δικαιώματος διαμονής του**.

Όσον αφορά το κύρος του άρθρου 13, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διάταξη αυτή **δεν συνεπάγεται δυσμενή διάκριση**. Πράγματι, παρά το γεγονός ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 και το άρθρο 15, παράγραφος 3, της οδηγίας 2003/86 έχουν ως κοινό σκοπό να διασφαλίσουν την προστασία των μελών της οικογένειας που υπήρξαν θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα θεσπιζόμενα με τις οδηγίες αυτές καθεστώτα εμπίπτουν σε **διαφορετικούς τομείς**, οι οποίοι έχουν επίσης **διαφορετικές αρχές, αντικείμενα και σκοπούς**. Επιπλέον, οι έλκοντες δικαιώματα από την οδηγία 2004/38 απολαύουν **διαφορετικού καθεστώτος και δικαιωμάτων άλλης φύσεως** από εκείνα που μπορούν να επικαλεστούν οι έλκοντες δικαιώματα από την οδηγία 2003/86, η δε **εξουσία εκτίμησης** που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη για την εφαρμογή των προϋποθέσεων τις οποίες θέτουν οι οδηγίες αυτές **δεν είναι η ίδια**. Επομένως, εν προκειμένω, η διαφορετική μεταχείριση για την οποία παραπονείται ο προσφεύγων της κύριας δίκης προέκυψε ιδίως από μια **επιλογή στην οποία προέβησαν οι βελγικές αρχές** στο πλαίσιο της άσκησης της **ευρείας εξουσίας εκτίμησης** που τους αναγνωρίζει το άρθρο 15, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/86.

Συνεπώς, όσον αφορά τη διατήρηση του δικαιώματος διαμονής τους, οι παντρεμένοι με πολίτη της Ένωσης υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι υπήρξαν θύματα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ

³ Απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, NA, [C-115/15](#).

μέρους του πολίτη αυτού και οι οποίοι εμπίπτουν στην οδηγία 2004/38, αφενός, και οι παντρεμένοι με άλλον υπήκοο τρίτης χώρας υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι υπήρξαν θύματα πράξεων ενδοοικογενειακής βίας εκ μέρους του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας και οι οποίοι εμπίπτουν στην οδηγία 2003/86, αφετέρου, **δεν βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση για τους σκοπούς της ενδεχόμενης εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582